

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อาเซียนก่อตั้งขึ้นโดยตราสารที่เรียกว่า ปฏิญญาอาเซียน หรือที่รู้จักในชื่อ ปฏิญญากรุงเทพ (Bangkok Declaration) โดยหากพิจารณาจากเนื้อหาของตราสารและสถานการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศในช่วง ค.ศ. 1967 พิจารณาได้ว่าอาเซียนจำต้องอาศัยรูปแบบความร่วมมือเชิงมิตรภาพในภูมิภาคและเลี่ยงการกำหนดสิทธิหน้าที่ในทางกฎหมายระหว่างประเทศ ตลอดเวลาที่ผ่านมา ผู้นำในภูมิภาคได้อาศัยอาเซียนเป็นเวทีดำเนินความร่วมมือบนพื้นฐานของความยินยอมและความสมัครใจของสมาชิกเป็นหลักการดำเนินการอยู่บนพื้นฐานของการปรึกษาหารือหรือการอาศัยฉันทามติ โดยเลี่ยงการอ้างสิทธิ หน้าที่ และการแทรกแซงทางการเมืองระหว่างสมาชิก (non intervention) ซึ่งแนวปฏิบัตินี้เรียกว่า “The ASEAN Way” ได้ช่วยให้ความร่วมมือดำเนินมาได้โดยปราศจากความขัดแย้งรุนแรง แม้ว่าสมาชิกแต่ละประเทศจะมีระบบกฎหมายและนโยบายทางการเมืองที่แตกต่างกัน ดังนั้น เมื่ออาเซียนมีได้มุ่งที่จะนำกฎหมายระหว่างประเทศมาเป็นฐานในการดำเนินการ จึงมิได้มีการจัดทำสนธิสัญญาหรือกฎบัตรอาเซียนมาตั้งแต่ต้น

อาเซียนหรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้ก่อตั้งขึ้นโดยปฏิญญากรุงเทพ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 ซึ่งประกอบด้วยสมาชิก 10 ประเทศคือ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไนดารุสซาลาม เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศในภูมิภาค ดำรงสันติภาพ เสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมือง สร้างสรรค์ความเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม และการกินดีอยู่ดีของประชาชน บนพื้นฐานความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก

ต่อมาอาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (พ.ศ. 2552-2558) โดยให้ความสำคัญต่อการจัดตั้งประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งมีเป้าหมายที่จะทำให้เกิดประชาคมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางและมีสังคมที่รับผิดชอบเพื่อก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และความเป็นเอกภาพในหมู่ประชาชาติ และประชาชนอาเซียน โดยเสริมสร้างอัตลักษณ์ร่วมกัน และทำให้เกิดเป็นสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปันซึ่งจะทำให้คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่และสวัสดิการของประชาชนดีขึ้น สามารถตอบสนองต่อความต้องการของภูมิภาคในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนเพื่อก้าวไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งจัดให้ประชาชนมีโอกาสทางการศึกษาอย่างเที่ยงธรรมในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ส่งเสริมและลงทุนในด้านการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต การฝึกอบรมและการเสริมสร้างขีดความสามารถ ส่งเสริมนวัตกรรมและการประกอบการ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเชิงประยุกต์ในการดำเนินกิจกรรม

ด้านสังคมและเศรษฐกิจ โดยแผนงานดังกล่าว ได้ให้ความสำคัญต่อการบูรณาการด้านการศึกษาให้เป็นวาระของอาเซียนด้านการพัฒนา การสร้างความรู้ โดยเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึง ส่งเสริมการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัย และการปลูกฝังเรื่องของอาเซียนในกลุ่มเยาวชนผ่านทางการศึกษา และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างอัตลักษณ์อาเซียน กอปรด้วยคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ ได้ทวีบทบาทมากขึ้นต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอาเซียนให้มีความเจริญก้าวหน้า และแข่งขันได้ในระดับสากลโดยเฉพาะอย่างยิ่งความเคลื่อนไหว และการเปลี่ยนแปลงซึ่งเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่องในหลากหลายด้านที่ส่งผลให้โลกเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์อันเป็นยุคของสังคมฐานความรู้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. ม.ป.ป. : ออนไลน์)

ในส่วนของประเทศไทยนั้น ได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559) กำหนดแนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี 2558 ครอบคลุมทุกมิติทั้งด้านการเมืองและความมั่นคง สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจโดยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคี การพัฒนาทุกภาคส่วนจะต้องร่วมมือกันในการแปลงแนวทางการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

ที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 15 ซึ่งจัดขึ้น ณ ชะอำ-หัวหิน ประเทศไทย เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2552 ได้ให้การรับรองปฏิญญาชะอำ-หัวหิน ว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน โดยมีเนื้อหาตามแผนงานการจัดตั้งประชาสังคมวัฒนธรรมอาเซียน ด้านการศึกษา และเป็นการยกระดับเอกสารข้อเสนอด้านการศึกษาของที่ประชุมวิชาการระดับภูมิภาคเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนซึ่งจัดทำโดยกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2552 ซึ่งได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยให้การศึกษาเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนผ่านทั้ง 3 เสาหลักของประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย การขยายโอกาสทางการศึกษา การยกระดับคุณภาพทางการศึกษา การดำเนินการวิจัย การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอาเซียน การพัฒนาเยาวชน ฯลฯ ในการนี้ สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดประชุมคณะกรรมการระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาในอาเซียนสู่การบรรลุเป้าหมายการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ในปี 2558 เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2553 ซึ่งที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบร่างนโยบายเพื่อดำเนินงานตามปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 นโยบาย ดังนี้

นโยบายที่ 1 การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนัก และเตรียมความพร้อมของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชน เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี 2558

นโยบายที่ 2 การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนให้มีทักษะที่เหมาะสม เพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน เช่น ความรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะและความชำนาญที่สอดคล้องกับการปรับตัว และเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรม และการเพิ่มโอกาสในการหางานทำของประชาชน รวมทั้ง การพิจารณาแผนผลิตกำลังคน

นโยบายที่ 3 การพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษา และครู อาจารย์ในอาเซียน รวมทั้งเพื่อให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันในอาเซียน การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และการแลกเปลี่ยนเยาวชน การพัฒนาระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งช่วยสนับสนุนการศึกษาลดละทิ้ง การส่งเสริมและปรับปรุงการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมทางอาชีพทั้งในขั้นต้นและขั้นต่อเนื่อง ตลอดจนส่งเสริมและเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกของอาเซียน

นโยบายที่ 4 การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียนเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย การจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา การพัฒนาความสามารถ ประสิทธิภาพในสาขาวิชาชีพสำคัญต่าง ๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษา ควบคู่การเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน

นโยบายที่ 5 การพัฒนาเยาวชนเพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

จากการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 พบว่าประเทศไทยยังมีปัญหาการดำเนินความร่วมมือกับต่างประเทศด้านการศึกษา เช่น นโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศด้านการศึกษาของประเทศไทยยังขาดความเป็นเอกภาพ หน่วยงานต่างๆ ดำเนินกิจกรรม/โครงการในลักษณะเชิงรับมากกว่าเชิงรุก การดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าวยังไม่มีความต่อเนื่อง และขาดการติดตามประเมินผลที่เป็นระบบ การปฏิบัติงานด้านต่างประเทศของหลายๆ หน่วยงานยังขาดการประสานงานในลักษณะเครือข่ายที่เข้มแข็ง การทำงานส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ ส่งผลให้เกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อน ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน และผู้ปฏิบัติงาน

ด้านต่างประเทศยังไม่ได้ได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ ทั้งในเรื่องการใช้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษและทักษะนานาชาติ นอกจากนี้ ศาสตราจารย์(พิเศษ)ธงทอง จันทรางศุ เลขาธิการสภาการศึกษา(ม.ป.ป. : ออนไลน์)กล่าวว่าเคยเดินทางไปยังเมืองหนานหนิง มณฑลกว่างสีสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่มีพรมแดนติดต่อกับเวียดนาม พบว่ามหาวิทยาลัยที่มณฑลนั้นมีความตื่นตัวเรื่องการเรียนภาษาไทย รวมทั้งได้จัดซุ้มกลางถนนเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับประเทศสมาชิกอาเซียนด้วย และเมื่อเดินทางต่อไปถึงเวียดนามก็เห็นว่าตลอดทางมีการติดโปสเตอร์เกี่ยวกับอาเซียนและจำหน่ายสินค้าอาเซียนโดยเฉพาะเมื่อไปถึงกรุงฮานอยซึ่งก็มีคนสนใจเรียนภาษาไทยจำนวนมากเช่นกัน มีอาจารย์และนักเรียนชาวเวียดนามพูดภาษาไทยได้ชัดเจนมากและเขียนตัวหนังสือภาษาไทยได้สวยงาม จึงมีความเห็นว่าการเตรียมความพร้อมของคนไทยสู่ประชาคมอาเซียนในด้านสังคมและวัฒนธรรมนั้นยังล่าช้ามากทั้งที่เป็นประเด็นที่สำคัญ จึงได้ให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. การสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนของคนไทยยังมีปัญหามาก ซึ่งจะเห็นได้จากการสำรวจความรู้เรื่องดังกล่าวในหมู่นักศึกษาอาเซียนประมาณ 2,000 คน จากประเทศสมาชิกอาเซียน พบว่าประเทศที่มีความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนมากที่สุดคือลาว กับเวียดนามขณะที่นักศึกษาไทยอยู่ในระดับกลางและลำดับสุดท้ายในบางด้าน แสดงว่านักศึกษาไทยยังขาดความรู้ในเรื่องอัตลักษณ์อาเซียน จึงควรส่งเสริมความสนใจเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและภาษา และวิถีชีวิตของอาเซียน ตลอดจนการทำงานในอนาคตเพราะเป็นพื้นฐานของการเป็นพลเมืองอาเซียน

2. ความพร้อมในเรื่องภาษาอังกฤษ ของคนไทยต้องปรับตัวในด้านภาษาค่อนข้างมากเนื่องจากประชาคมอาเซียนใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการทำงาน ขณะที่ภาษาอังกฤษของคนไทยยังจำเป็นต้องเร่งปรับปรุงคุณภาพของนักเรียน นักศึกษาในเรื่องดังกล่าว โดยครูต้องได้รับการพัฒนาก่อนเป็นลำดับแรกเพื่อนำไปสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และควรมี Free TV ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อเพื่อสร้างความรู้ และฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษที่มีคุณภาพ

3. การรู้จักประเทศอาเซียนต่าง ๆ ฉันทมิตรโดยการศึกษาต้องมีการปรับบทบาทด้านวิชาการ โดยเฉพาะด้านประวัติศาสตร์ เพราะคติความต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ ขาดอายุความไปสองร้อยปีแล้ว แม้กระทั่งกรณีเขาพระวิหาร จึงควรสร้างความตระหนักรู้แก่คนไทยในเรื่องดังกล่าวโดยต้องหาจุดที่มีประโยชน์ร่วมกันกับสมาชิกอาเซียนเพื่อให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

4. การเตรียมความพร้อมเรื่องคุณภาพของคนโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาเพราะจะมีการเคลื่อนย้ายคนในภูมิภาค เช่น อาชีพวิศวกร แพทย์ พยาบาล ฯลฯ จึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐาน

การศึกษา รวมทั้งด้านอาชีวศึกษา และต้องเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือต่อสถานการณ์ดังกล่าวอย่างจริงจัง เนื่องจากปัจจุบันดูเหมือนว่าการเรียนในระดับมหาวิทยาลัยของประเทศไทยจะเรียนเพื่อตักงานกัน ในขณะที่แรงงานที่มีทักษะฝีมือ (Skilled labors) ยังขาดแคลน เพราะนักเรียนเข้าศึกษาในสายสามัญกับสายอาชีวศึกษาเป็นสัดส่วน 60 ต่อ 40 ขณะที่ความต้องการของตลาดแรงงานมีลักษณะตรงกันข้าม นอกจากนี้ควรตระหนักว่านอกจากจะมีการแข่งขันแรงงานในตลาดอาเซียนแล้วยังมีตลาดโลกและเวทีโลกอีกซึ่งจำเป็นที่การศึกษาไทยจะต้องมีการปรับตัวอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

จากสภาพดังกล่าวจึงน่าจะนำปัญหานี้มาทำการศึกษาวิจัยถึงคุณลักษณะของนักศึกษาที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ โดยเน้นคุณลักษณะของนักศึกษา ซึ่งจะต้องประกอบด้วยเจตคติ ความรู้ ทักษะ/กระบวนการ ที่พร้อมจะก้าวสู่ประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสาหลักของประชาคมอาเซียน และขอบเขตการวิจัยเป็นสถานศึกษาที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานอยู่ มีจุดประสงค์ต้องการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่จะดำเนินการแก้ไขเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการให้หน่วยงาน หรือ องค์กรที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลดำเนินการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของนักศึกษา กับความพร้อม ในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- 2 เพื่อศึกษานำหนักความสำคัญคุณลักษณะของนักศึกษา ในแต่ละด้านที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- 3 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบนำหนักความสำคัญคุณลักษณะของนักศึกษา ในแต่ละด้านที่มีผลต่อความพร้อม ในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่วิเคราะห์จากนักศึกษา 13 คณะวิชา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา คุณลักษณะของนักศึกษาที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ระดับปริญญาตรี จำนวน 13 คณะ ได้แก่ คณะเภสัชศาสตร์ คณะกายภาพบำบัด คณะพยาบาลศาสตร์ คณะเทคนิคการแพทย์ คณะการแพทย์แผนจีน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

คณะบริหารธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม คณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ และคณะภาษาและวัฒนธรรมจีน ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 10,060 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 9 กรกฎาคม 2555)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัย ห้วเนียบเฉลิมพระเกียรติ ระดับปริญญาตรี ใช้การเลือกตัวอย่างโดยไม่คำนึงถึงความน่าจะเป็นซึ่งเลือกแบบโควตา (Quota sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างโดยจำแนกประชากรออกเป็นส่วน ๆ ก่อน โดยมีหลักจำแนกว่าตัวแปรที่ใช้ในการจำแนกนั้นควรจะมีความสัมพันธ์กับตัวแปรที่จะรวบรวม หรือตัวแปรที่สนใจ และสมาชิกที่อยู่แต่ละส่วนมีความเป็นเอกพันธ์ ในการนี้ ขนาดกลุ่มตัวอย่างมีนักศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 385 คน แต่ผู้วิจัยจะศึกษาจำนวนเต็มเป็น 400 คน กรณีที่ประชากรมีจำนวนแน่นอน (Finite population) Yamane (1973) ได้คิดสูตรที่ใช้ในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

$$= \frac{10,060}{1 + 10,060(.05)^2} = 385$$

จะต้องเลือกตัวอย่าง 385 คน

และแบบเฉพาะเจาะจงกรณีใช้การประชุมกลุ่ม (Focus group) คือ การรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่เฉพาะเจาะจง โดยมีผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) เป็นผู้คอยจุดประเด็นในการสนทนาเพื่อชักจูงให้กลุ่มเกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็น หรือแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้ง โดยมีนักศึกษาเข้าร่วมสนทนาในกลุ่มประมาณ 6-10 คน ซึ่งเลือกมาจากประชากรนักศึกษาเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ คุณลักษณะของนักศึกษา ประกอบด้วย **เจตคติ** ได้แก่ ความตระหนักในความเป็นอาเซียน ความภูมิใจในความเป็นไทย/อาเซียน ร่วมกันรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียน มีวิถีชีวิตประชาธิปไตย **ความรู้** ได้แก่ ประเทศอาเซียน เรื่องอาเซียน และ **ทักษะและกระบวนการ** ได้แก่ เรียนรู้และการพัฒนาตน พลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะพื้นฐาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพร้อมของนักศึกษาใน 3 สาขาหลัก คือ ด้านการเมืองและความมั่นคง
ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและวัฒนธรรม

สถานที่วิจัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เนื่องจากได้ปฏิบัติงานอยู่สถานการศึกษาแห่งนี้
และต้องการศึกษาปัญหาอุปสรรคของพื้นที่แห่งนี้เพื่อจะได้พัฒนานักศึกษาของสถาบัน
ให้มีการเตรียมความพร้อมที่จะเข้าสู่อาเซียนในปี 2558

ระยะเวลาการดำเนินวิจัย ประมาณ 1 ปี นับแต่ได้รับการอนุมัติจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการวิจัย

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

ความพร้อม หมายถึง การดำเนินกิจกรรมของการกระทำบางสิ่งบางอย่างที่ได้ถูกเตรียมพร้อมเพื่อให้
เกิดความมั่นใจ และตั้งใจในการที่จะปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ ให้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้
อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนคุณสมบัติหรือสภาวะของบุคคลที่พร้อมจะทำงานหรือ
กระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีแนวโน้มที่จะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

อาเซียน (ASEAN) หมายถึง สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South
East Asian Nations) เป็นองค์การความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ ในเขตภูมิภาคเอเชีย
ตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีทั้งหมด 10 ประเทศได้แก่ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย
สิงคโปร์ บรูไนดารุสซาลาม ลาว กัมพูชา เวียดนาม และพม่า โดยอาเซียนมีสำนักงาน
ศูนย์กลางตั้งอยู่ที่ กรุงจาการ์ตา และประเทศอินโดนีเซีย

ประชาคมอาเซียน หมายถึง เป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเพิ่มอำนาจ
ต่อรอง และขีดความสามารถการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้าน
รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ๆ ในระดับโลกที่ส่งผลกระทบมาถึง
ภูมิภาคอาเซียน เช่น ภาวะโลกร้อน การก่อการร้าย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการเป็น
ประชาคมอาเซียน คือการทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเป็น “ครอบครัวเดียวกัน” ที่มี
ความแข็งแกร่งและมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยสมาชิกในครอบครัวมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี
ปลอดภัย และสามารถทำมาค้าขายได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น ในการนี้ ประชาคม
อาเซียน ประกอบด้วย 3 ประชามย่อย ซึ่งเปรียบเสมือนสามเสาหลักซึ่งเกี่ยวข้อง
สัมพันธ์กัน ได้แก่

1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน มุ่งให้ประเทศในภูมิภาคอยู่
ร่วมกันอย่างสันติ มีระบบแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกันได้ด้วยดี มีเสถียรภาพอย่างรอบ
ด้าน มีกรอบความร่วมมือเพื่อรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิมและ

รูปแบบใหม่ๆ เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยและมั่นคง

2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มุ่งให้เกิดการรวมตัวกันทาง

เศรษฐกิจ และการอำนวยความสะดวกในการติดต่อค้าขายระหว่างกัน อันจะทำให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นๆ ได้ เพื่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนในประเทศอาเซียน

3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เพื่อให้ประชาชนแต่ละประเทศ

อาเซียนอยู่ร่วมกันภายใต้แนวคิดสังคมที่เอื้ออาทร มีสวัสดิการทางสังคมที่ดี และมีความมั่นคงทางสังคม

คุณลักษณะ หมายถึง เป็นสมรรถนะของบุคคลซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวทางการกระทำ พฤติกรรม หรือการคิด โดยคุณลักษณะพื้นฐานเหล่านี้จะแผ่ขยายไปยังสถานการณ์อื่นๆ และคงทนอยู่ภายในตัวบุคคลเป็นระยะเวลานานพอสมควร หรือกล่าวอย่างสั้นๆ ก็คือ “บุคคลต้องมีคุณลักษณะอย่างไรบ้าง” คุณลักษณะพื้นฐานประกอบด้วย ทักษะ/กระบวนการ ความรู้ เจตคติ

ทักษะ/กระบวนการ หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญหรือความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงานทั้งด้านใช้อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย หรือการใช้สมองเพื่อคิดสิ่งต่างๆ หรือกล่าวอย่างสั้นๆ ก็คือ “บุคคลต้องทำอะไรได้บ้าง” เช่น การเรียนรู้และการพัฒนาตน ความรับผิดชอบต่อสังคม การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การแก้ปัญหาอย่างสันติวิธี ยอมรับความหลากหลาย ฯลฯ

ความรู้ หมายถึง ข้อมูล ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และรายละเอียดของเรื่องราวและการกระทำต่าง ๆ ที่บุคคล ได้ประสบมาและเก็บสะสมไว้เป็นความจำที่สามารถถ่ายทอดต่อ ๆ ไปได้ และสามารถวัดความรู้ได้ โดยการระลึกถึงเรื่องเหล่านั้นแล้วแสดงออกมา เช่น ประเทศอาเซียน กฎบัตรอาเซียน

เจตคติ (Attitude) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว และมีความโน้มเอียงที่จะประพฤติปฏิบัติในทางใดทางหนึ่งต่อสิ่งนั้น ทั้งนี้เจตคติของบุคคลแต่ละคนเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลนั้น โดยได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม ครอบครัว กลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชน ซึ่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจะเกิดเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของบุคคลที่ส่งผลย้อนกลับไปสู่เจตคติต่อเนื่องกันไป เช่น ความตระหนักในความเป็นอาเซียน มีความภูมิใจในความเป็นไทย/อาเซียน ร่วมรับผิดชอบ และมีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ระดับปริญญาตรี ทั้งหมด
13 คณะ

1.5 สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 คุณลักษณะของนักศึกษา กับความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมี
ความสัมพันธ์เชิงบวก

สมมติฐานที่ 2 น้ำหนักความสำคัญคุณลักษณะของนักศึกษา ในแต่ละด้านที่มีผลต่อความพร้อมใน
การก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีความสัมพันธ์เชิงบวก

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ผลของการศึกษาจะเป็นแนวทางให้แก่มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ในเรื่องการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีศักยภาพในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
2. ผลของการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในเรื่องความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกรณีที่จะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในอนาคตของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน

1.7 ข้อยกเว้นของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ซึ่งได้กำหนดตัวแปรต่าง ๆ อันเป็นบริบทที่แวดล้อมกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของนักศึกษาที่มีผลต่อความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติให้ได้มากที่สุด การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ จึงเป็นไปตามผลการสนับสนุนจากค่าทางสถิติ